

„ПАРТИЯ, ТӘСӘРРУФАТ, СОВЕТ ИШЧИЛӘРИ ВӘ ДИКӘР ИШЧИЛӘР АРАСЫНДА САЙЫГЛЫГЫН КҮТ-ЛӘШМӘСИ, МАЙМАГЛЫГ, ПАРТИЯ ВӘ ДӨВЛӘТ СИР-РИНИ ВЕРМӘК ФАКТЛАРЫ ВАРДЫР“.

(К. М. Маленков йолдашын партиянын XIX гурултайындагы мө'рузәсидән).

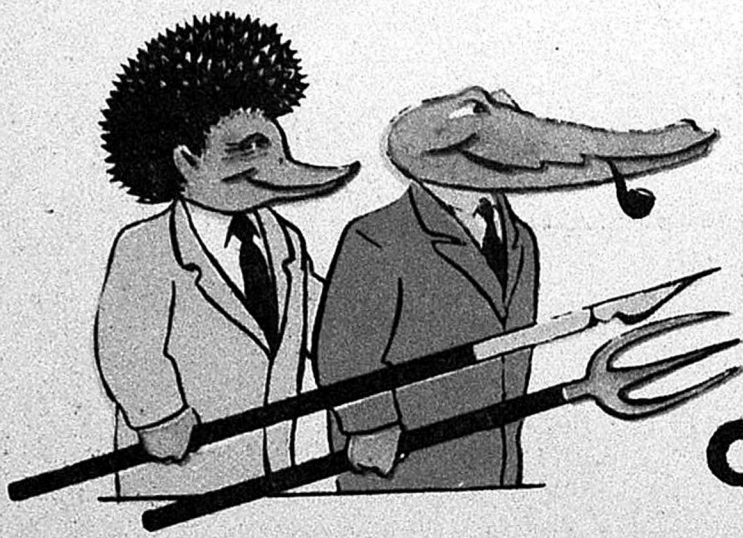
05
К 71

МУДРИ



—Мән бу сирри сәндән башга өзкәсинә демәмишдим, инди исә бүтүн трестә яйылыбдыр...
—А... гардашымын чаны үчүн мән дә Фатма ханымдан башга һеч кәсә демәмишәм.

К И Р П И



Кур Сәһилләриндә



МӘКТӘБ ЯШЛЫ ШӘҺӘРДӘ

Археологлар иддиа эдирләр ки, Боздағын этәйиндә, Кур саһилиндә яшайн инсанларын тарихи чох гәдимдир. Онлар бу иддианын сүбүтү үчүн торпаг алтындан чыхардыглары сахсы парчаларыны вә күп гырынтыларыны шаһид кәтирләр.

Гәдим заманда нә олубса олуб, анчаг ийирминчи эсрин гырыхынчы илләриндә ики балыгчы дахмасындан башга, бурада һеч бир шей олмадығы инкарәдилмәз һәгигәтдир.

Бу күнкү Минкәчеврин кечмиши бунларла башлайыр, бунларла да гуртарыр. Оун мүасир тарихи исә һәлә язылыб, китаб сәһифәләринә көчүрүлмәмишдир. Бу да сәбәбсиз дейил. Бу шәһәрин яшы о гәдәр аздыр ки, онунла яшуд оланлар һәлә инди-инди ушаг багчаларына аяг ачыр, кәлин-кәлин ойнамагла вахт кечирләр.

Минкәчевир яшча көрпә олса да, көрүнүшчә дүнякөрмүш шәһәрләрдән һеч дә керн галмыр. Әкәр сөз-сөзә кәлсә, о, абадлыг вә көзәлликдә башгаларына мейдан да охуяр. һәятын бәзәйи, зәһмәтин зинәти нә варса, һамысыны бурада тапмаг олар. Асфалт хиябанлар, ярашыглы әвләр, ям-яшыл күчәләр, һейкәлләрлә бәзәнмиш мейданчалар... һәлә Кур саһилиндә язычылар үчүн тикилән әви демирик ки, гапылары һәмишә бағлы олур. Анчаг бунда да әвин һеч тәгсири йохдур. Көрүнүр, Бақынын вә Москванын саһит отаглары язычылар үчүн курултулу Минкәчевирдән даһа илһамверичидир.

Истәр кечә олсун, истәр күндүз, Минкәчевир курултулудур, һавалар яғмурлу олду, хош олду, Минкәчевирин вечинә дейил. Бурада, Күрүн дағлар арасындан чыхыб Ширван дүзүнә чатдығы ердә совет Азәрбайчанынын ифтихары, Минкәчевир су говшағы тикилир. Балыгчы дахмаларынын ериндә аддымлаян экскаваторлар өз узун голларыны каһ бу тәрәфә-каһ о тәрәфә атыр. Бурада паравозлар сәсләнир, машинлар даянмаг билмир. Азәрбайчанча вә русча чыхан гәзәтләрин сәһифәләриндә һәр күн ени-ени әмәк гәһрәманларынын адына раст кәлмәк олур.

Биз дә долана-долана кәлиб, белә бир ерә чыхдыг. һәр кимә раст кәлдик:

— Сатирик журнал үчүн бурада нә ола биләр?—деди.—Чүнки Минкәчевирдә һәр шей тәзә, адамлар тәзә, машинлар тәзә, шәһәр тәзә... Сизә лазым олан бүрократ, бошбоғаз адам лары вә бу кими көһнә „гәһрәманлары“ бурада тапа билмәзсиниз.

Бу хәбәрдарлыг бизи һәвәсдән салмады. „Кәзән аяға даш дәһәр“—дейиб тикинтийә тамаша әләмәк, иш башында олан йолдашларла данышыб-көрүшмәк гәрарына кәлдик.

КӨЛКӘЛИКДӘ

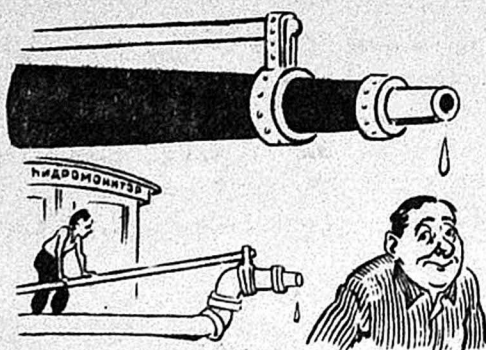
Биз сияһәтимиз бәнд үстүндән башладыг. Гумдан, чынгылдан, семент, бетон вә дашдан төкүлмүш бу „даг“ кәләчәкдә Минкәчевир дәнизинин габағыны сахламалы олачагдыр. Бәнди Умум Иттифаг „Һидромеханизация“ трести тикир. Саһә рәисинин мүавини Борис Гордеевич Валюженич бизә изаһат верирди.

— Көрдүйүңүз бу һәнкамә ишимизин бирчә саһәси, өзү дә лап кичик саһәсидир. һәлә бурая алты бу гәдәр торпаг төкмәли олачагыг.

— Вахтында чатдыра биләрсинизми?—дейә сорушдуг.

— Күманым вар—деди.—Күчлү техникамыз вар, кедәк көстәрим...

Доғрудан да бурадакы техника инсаны һейрәтә салырды. Анчаг өз арамиздыр, техниканын гүдрәтинә биздән чох Валюженич өзү һейран галмышды. О, экскаватор кими аддымларыны кениш ата-ата, сағасола йыргаланыр вә бизә тәрифнамә охуярдуг.



— Бир бахын, яхшы бахын, көр нә аләмдир. Белә дә техника олар? һәлә сиз ону ишләйәндә көрәсиниз, лап гиямәтдир, гиямәт...

Гиямәт олса да, машинлар ишләмирди. Онларын үстүнә милчәйин бири гонур, о бири галхырды. Насосларын һамысы даянмышды, бурасы һәр шейдән чох санаторияда истираһәт саатыны хатырладырды.

Борис Гордеевичин тәрифиндән ағзымыз суланды.

— Бу машинлары ишләйән вахт көрмәк олмазми?—деди.

О, тәссүфлә аһ чәкиб, кәдәрләнди.

— һәләлик хейр! Ахы биз өз „хаммалымыз“ илә ишләмирик, кәнардан кәтирилән материалдан асылы олуб галмышыг. Бу машинларын соруб бәндин үстүнә төкдүйү гум-чынгыл вагонларла кәтирилир. Гарышдырычы-бункер һәфтә сәккиз, мән доғгуз бәкар галыр, одур ки, өзүмүз дә ишсизликдән безикмишик.

Валюженич йолдаш бир гәдәр даянды, дүшүндү, йорғун-йорғун ирәлиләйиб „бир атымлыг“ гум кәтирән гатара бахды вә деди:

— Сиздән нә кизләдим, электростансия назиринин мүавини Иван Иванович Дмитриев өзү бурая кәлмишди. Ону көрән кими бир гәдәр әл-аяға дүшдүләр, гум кәтирилмәсини сүрәтләндирдиләр, әлә ки, Дмитриев йолдаш кетди, иш дә кетди. Дарыхмайын, бир аз көзләйин, инди гум кәтирәләр, машинлары ишә саларыг, көрәрсиниз нечә ишләйир. Кечин көлкәйә бир аз сәринләшәк...

Валюженич йолдаш сәринләмәк истәйирди. Көрүнүр, назир мүавини бурада оlanda чох ишләмәкдән „гызышыб“ тәрләмишди.

БАШМАГЛАР ВӘ ЭКСКАВАТОРЛАР

Кәлиб бир нөмрәли кар'ерә чыхдыг. Торпагатан машинлар үчүн гум-чынгыл бурадан апарылырды. Тикинти ишчиләри һәмкарлар иттифагы комитәсинин сәдри Аслан Асланов йолдаш бизи мүшайиәт эдирди. Инсафа галса, Асланов чох ширинсәһбәт вә мезәли адамдыр. О, өзүнүн шәһәр сәфәри һаггында бөйүк бир дастан башлады. Дедийиндән бәлли олду ки, шәһәрдә ону алдадыб, арвады үчүн алдығы башмаглары дәйишик верибләр.

— Йолдашлар, сатычылар һаггында журналынызда бәрк язын, онлара бәрк чәкин... Белә дә иш олар? Бу ки, адам алдатмагдыр. Кәлиб әвә чатмышам, совгаты ачыб арвады севиндирмәк истәйәндә, бир дә көрүрәм башмаглар бир-биринә охшамыр... һирс вурду башыма...

Биз чох чалышдыг ки, сәдр башмаглардан әл чәкиб, бир гәдәр дә тикинтидән данышсын.

— Башмаг өз ериндә, ахы бәнди тикмәк планы кәсирдә галыр, борч айдан-ая артыр.

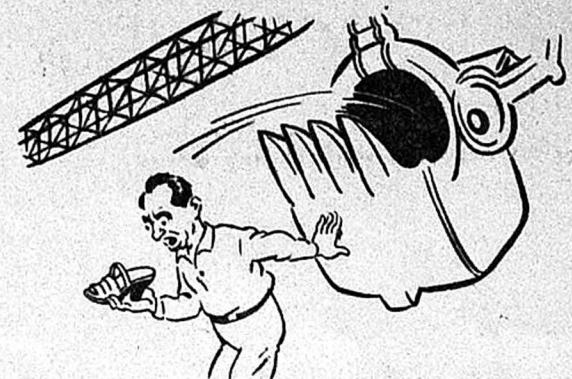
— Бунун бизә дәхли йохдур. Күнаһ подратчы—һидромеханизаторлардадыр. Әзләри ишин өһдәсиндән кәлә билмирләр, күнаһы башгасынын үстүнә атырлар. Вичдан нәдир, һеч инсафдан да хәбәрләри йохдур. Биз ишләмәкдән әрийиб чәпә дөнмүшүк. Зәһмәт олмаса бирчә бахын!

Биз дөнүб ашағы бахдыг. „Эш 4—40“ маркалы аддымлаян экскаватор вугарла дурур, һәр дәфә хортумуну ерә вуранда аз гала бир вагон торпағы көтүрүб юхары галдырырды. һәрәкәтиндән айдын көрүнүрдү ки, ону идәрә әдәнин әлләри мөһкәм, билийи дәрин, ишинин устасы олан бир адамдыр.

Аслан Асланов йолдаш әлләрини бир-биринә сүртәрәк:

— Көрдүнүз дә? Мәзәммәт әләмәли ер вар бәйәм? Бунлар сатычылар дейил ки, башмағы тай-дәйишик салсынлар.

Биз һәлә сәһбәтимизи гуртармамышдыг ки, вагонлар долду, паравоз фит вериб, йола дүзәлди, һазыр гатар олмадығындан экскаватор хортумуну ерә вуруб... даянды. Нә вахт ени гатар кәлсә, о да башыны галдырыб ишләйә-



чэк. Беш дэгигә көзләдик, он беш дэгигә көзләдик, ийirmi беш дэгигә көзләдик... Гатар нәдир, кәлди нәдир?

Асланов арая сөз гатмалы олду.

— Дәмирйолчулар планымызы позурлар, ишин өһдәсиндән кәлә билмирләр, анчаг һәмишә белә олмур, Дмитриев йолдаша бу барәдә мә'лумат вермишик... Әкәр чай мейлиниз варса, буюруң, мәнә гонаг олун!—деди.

Минкәчевир һәмкарлар комитәсинин сәдри бу „тәсадүфи“ һалларын арадан галдырылмасы һаггында нә кими тәдбир көрүлмәсиндән данышмагданса, сусмагы мәсләһәт көрдү.

О „тәсадүфи“ һадисәләрин нә демәк олдуғуну изаһ әләмәди, Экскаваторларын бош даянмасы, трос олмадығындан машинларын ишләмәмәси сөһбәтләри көрүнүр Аслановун хошуна кәлмирди. Бунлардан данышмагданса:

— Башмаг әһвалатыны ядыныздан чыхармайын һа!—дейиб дәнә-дәнә талшырды.

ДОМАНСКИНИН ГЕЙДКЕШЛИИ

Тикинтинин баш мүнәндиси Витали Ефимович Домански сөһбәти „бөйүк“ язычылардан шикайәтлә башлады.

— Неч бурая кәлирләр мәкәр? Бизим һаггымызда язы язмаг истәмирләр ки... Сатирик язычылар олсун, нә олар ки. Көзүмүз үстә ериниз вар. Анчаг, бурада сизин үчүн мүнәсиб мөвзу тапылмаз...

Биз көрдүкләримизи хатырладыб ә'тираз әтдик:

— Механизмләрин бош даянмасына нә дейирсиниз?

— Баша дүшмүрәм, һансы механизмләрин бош даянмасындан сөһбәт кедир?—дейиб бизим суалымыза суалла чаваб верди.— Биздә простой, филан йохдур. Бүтүн механизмләр планыны артыгламасилә еринә етирир. Биз бу барәдә һәр ай назирлийә хәбәр дә веририк.

Домански йолдаш анд ичиб, инандырмаг истәйирди ки, бурада даһа яхшы ишләмәйи арзу әтмәк олар, анчаг буна имкан йохдур. Әкәр биз она инанмасаг, сөзләрини сәнәдлә сүбүт әдәчәйини сөйләди.



— Биз яхшы ишләдийимиз үчүн һәлә кечичи байраг да алмышыг. Мән билмирәм, сиз һансы пис иш һаггында данышырсыныз?

Биз тәәччүб әтдик, тикинти дөвләтә борчлудур, бу борчу вермәк үчүн икигат, үчгат сүр'әтлә ишләмәк ләзимдыр. Баш мүнәндис исә кечичи байрагдан данышыр вә хошакәлмәйән суалларын габагыны бу байрагла алмаг истәйир. О, бөйүк әдәби сәэрләриң сәһифәләринә дүшмәк арзусу илә яшайыр...

* *

Ади чографи хәритәләрдә Минкәчевир дәнизи һәлә көстәрилмәмишдир. Анчаг көстәрилмәсинә аз галыб. Онун һәят веричи сулары илә Ширван вә Гарабаг дүзләринин суварылачагы күн узагда дейилдир. Азәрбайчан нефт мә'дәнләри, фабрик вә заводларынын бол-бол әлектрик гүввәси алачагы күнә бир о гәдәр галмамышдыр. һәммин күн бу яхын заманларда кәлиб чатачагдыр. Боз дагын әтәйиндә ара-сыра нөгсанлар олмасына бахмаяраг о сәадәтли вә хош күнләр кәлиб чатачагдыр.

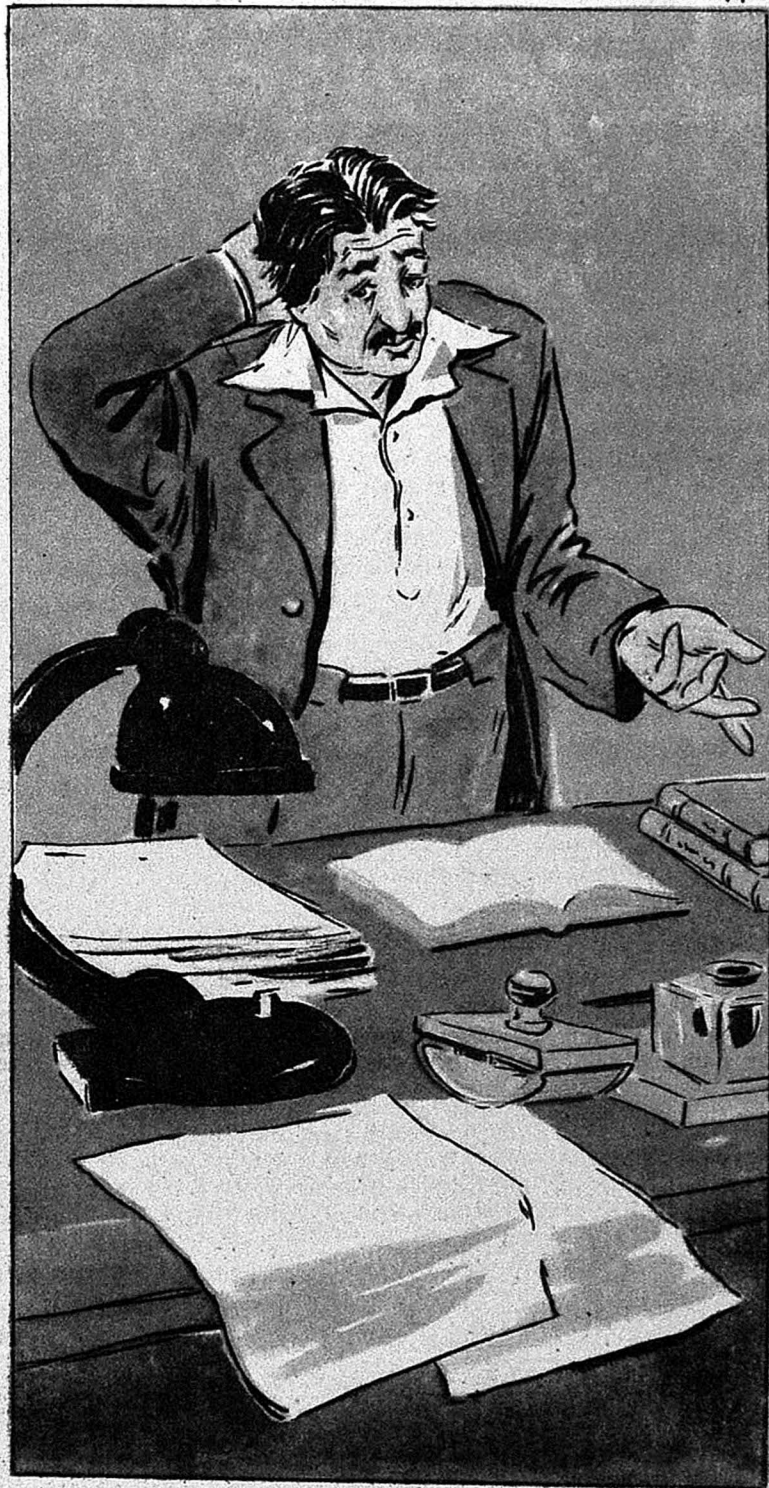
„Крокодил“ вә „Кирпи“ журналларынын бригадасы:

ИВАН КОСТЮКОВ
ГУЛАМ МӘММӘДЛИ

Минкәчевир шәһәри.

ТӘНГИДЧИ ЧЫХЫЛМАЗ ВӘЗИЙӘТДӘ.

Рессам: К. КАЗЫМЗАДӘ



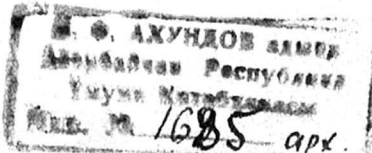
— Гәзетләрин бири бу китабы тәрифләйир, о бири писләйир. Языг тәнгидчи башына нә даш салсын, фикир демәйә ер галыр мәкәр?..

БАҒДАН ӘРИК ГУРТАРДЫ...

Нә гәдәр ки, яз иди, исти иди, Пиршагы вә Фатмайы бағларында „әрик вар иди, саламмәлек дә вар иди“, раһәт автобуслар да вар иди, шәраит дә вар иди. Чамаат да вахтлы-вахтында шәһәрә кедиб-кәлә билирди. Элә ки, пайыз кәлди, шәһәрлиләр бағдан көчдү, әнчир-үзүм гуртарды, автобусларын да кедиш-кәлиши гуртарды. Йә'ни, „Бағдан әрик гуртарды, саламмәлек дә гуртарды...“.

— Бәс ерли әһали? Бәс колхозчулар?

— Онларын чаны сағ олсун, пияда да кедиб-кәлә биләрләр. Набәләд дейилләр ки, өз кәндләридир. О ки галды Бакы автобазасынын мүдирү Султанов йолдаша, онун Пиршагыда нә иши вар?.. Әкәр, тәсадүфән кетмәли олса, әлинин алтында нә чохдур машин.



Җаеела жийла?...

(Икинчи Бакы ейинти тичарәти идарәсинин мүдири Баһадир Рзаев йолдаша бир нечә суал)

Һөрмәтли Баһадир! Бизим бир нечә суалымыза чаваб верә билсәниз, әлә баһадирсиниз ки, баһадир.

Әзәл башдан, бизи баша салын көрәк, о нәдәндир ки, трибунадан данышанда кур-кур курулдайыр, даянәтдән, сәдагәтдән, айыглыгдан, сайыглыгдан дәм вурурсунуз, стол далына кечән кими (суларын һамысы яддан чыхыр)?

Белә нийә?

Билмирик сизин сөзүнүзә инанаг, йохса голтуғунуздакы хорузун гуйруғуна?

Сабир Мирзә оғлу Айдемирову таныйырсыныз. Ону бирбаша мағазә мүдири тә'йин әтмәйиниз дә ядынызда олар. Онун бир ил әрзиндә нәләр әтдийи дә сизә мә'лумдур. Тәрәзинин инчәликләринә, ал-верин хүсусийәтләринә бәләд олмаян нашы бир адама, бирдән-бирә бөйүк мағазә тапшыранда, бәс фикирләшмәдиниз ки, бу ишин далы нечә олачаг? Инди башламысыныз бу һәрифи мезәмәт, хәбәрдарлыг, йүнкүлвари, шиддәтли төһмәт вә әмр дәрманлары илә мүаличәйә. Бу нә илтифат, бу нә мүаличә? Билмирсиниз ки, „Салават илә доруз дарыдан чыхмаз?“.

„Чавандыр, пул хәрчләйән вахтыдыр, гой кедиб, башыны доландырсын“ фикрилә ону әлдән-аягдан узаг, мүфәттиш аягы аз дәйән бир ердә—Сабунчыда 115 нөмрәли мағазә мүдир гойдуруз. Сонра да нефтчиләрин „гайғысына“ галыб, она боллуча мал бурахдыныз. Даһа демәдиниз ки, „ушагдыр“, анламаз, артыгтә, мә'лик әдәр, башы ярылар.

Атүстү етишдирмәк истәдийиниз чаван кадр—сизин Сабир,—ишә гоюлдуғу күндән та бу күнә гәдәр нәләр әтмәйиб?

1951-чи ил 8 июл, әмр № 966. Сатычыларын әли динч дурмайыб,—хәбәрдарлыг.

1951-чи ил 31 июл, әмр № 977. 128 манат пулу кәм кәлиб—төһмәт.

1951-чи ил 3 сентябр, әмр № 1489—Сатычыларын әли енә кичишиб—енә дүбарә төһмәт.

1951-чи ил 28 декабр—Ленин району ЗДС ичрайә комитәсинин гәрары, № 372.—Аг уну кәпәкли уна гарышдырыб сатдыгы вә шикайәт дөфтәриндән сәккиз сәһифәни чырыб атдыгы үчүн—иш прокурора верилсин.

1952-чи ил 24 март, әмр № 347.—Халатын алтында кизләдилән 7 килограмм гара истиот, 4 килограмм халис кәрә ягы әһвалаты, бир дә ил узуну һәр чәкидә 20 грам әрзагы әксик вердийи үчүн—чидди төһмәт вә сон хәбәрдарлыг. Бунун үстүндән дә май айынын 24-дә 334 манат пул әксик кәлиб—енә чидди төһмәт, енә сон хәбәрдарлыг.

Бүтүн бу тә'сирсиз әмрләрин алтында мүбарәк голунузун олдуғуну, „Баһадир Рзаев“ кәлмәләри язылдыгыны, йәгин ки, билирсиниз. Вериб сонрадан ләғв әтдийиниз бу әмрләр, бу хәбәрдарлыгларла кими алдадырсыныз? Дөйүлән синч-тәбил сизә тә'сир әтмәди, һәмнин мағазә бағланды, Айдемиров өз дәстәси илә о мағазәдан үзүлүшдү, амма сиз Айдемиров вә онун „мәсләк йолдашларындан“ үзүлүшмәдиниз, һәрәни бир мағазә, „вәфалы“ Сабири дә шәһәрә, өртүлү базарә кәтириб, 156 нөмрәли мағазә гоанда даһа билмәдиниз ки, „Өртүлү базар араны позар?“.

Бу да неч. Бәс о, Сабирин сағ әли, йнсафдан мәһрум йнсаф (ери дүшәндә Бөйүкханым) Әли Гулу гызы йсмайылова нә дейирсиниз? О ки, өмрүнү тәрәзи далында адам алдатмагла кечириб, онун һаггында вердийиниз шиддәтли гәрарлар нә тез яддан чыхды? Нечә рәва көрдүнүз ки, ону 168 нөмрәли мағазә сатычы көндәрдиниз? Бәс бу Садетова Евкенийә нә дейәчәксиниз? Сиз сайыглыгдан данышырсыныз. Бәс нечә олду ки, Садетованын әлдәгайырма вә гондарма сәнәдләр күллийәти сизин нәзәриниздән гачды. О ки, башдан-баша гәлп, сахта сәнәдләр дағарчыгыдыр. Голтуғунда кәздирдийи ләкәли үч әмәк китабчасы, онларын ичәрисиндәки „47—Г“ рәгәмләринә көз юмуб, ону ишә көтүрдүнүз. Совет тичарәт ганунларыны поздуғу үчүн ону беш дөфә бу дүкандан—о дүкана, о дүкандан—бу дүкана өтүрдүнүз. Ахырда ишин үстү ачыланда мәрһәмәт вә йнсаф һиссләриниз оянды, онун әлине көзәл-көйчәк бир хасийәтнамә вериб, „өз хаһиши илә“ йола салдыныз. Белә нийә?

Йәгин дейәчәксиниз ки, бунлар көһнә әһвалатдыр. Олан олуб, торба долуб. Тәзәсиндән данышын!

Дейирсиниз тәзәси? Бу да тәзәси:

Бу күнләрдә, йә'ни октябрын 7-дә 167 нөмрәли фактура илә сизин амбардан 151 нөмрәли мағазә өтүрүлән 100 килограм әринмиш кәрә ягы, 80 килограм сәдри дүйүсү киминдир? Әкәр чамаат үчүндүр, бәс нә үчүн ичәзә вермирсиниз ки, сатылсын, йох, әкәр өзүнүзә, дост-ашнаныза пай вериләчәксә,—онда нә үчүн хүсуси гәбиз илә пайлатдырырсыныз? Сорущмаг әйб олмасын, белә нийә?

Сизинлә Бакы тичарәт шә'бәси мүдири Дружинина йолдаш арасында нә сирр вар ки, сиз дейәнә о, о дейәнә сиз гулаг асмырсыныз? Языг шикайәтчиләр дә галыб ики йол айрычында. Сорущмаг айыб олмасын, белә нийә?

Һөрмәтли Баһадир! Бағышлайын, башағрысы вердик, үрәйинизи гысмайын, ейинти идарәсидир, белә ердә дейинти дә олар, ейинти дә.

Һөрмәтлә

М. АСЛАНОВ
И. МИРЗӘЕВ

БРИГАДИР ПАМБЫГ ТАРЛАЛАРЫНДА

Рәссам: Ә. НАЧЫЕВ



Бригадир—Гой демәсинләр ки, мәним аиләм памбыг йығынына чыхмыр.
Колхозчулар—Чыхыр... анчаг өзү илә памбыг барданындан бөйүк хөрәк газаны да кәтирир.

ГЕЙД ОЛУНМАМЫШ ЮБИЛЕЙ

Бакыда, Хагани күчәсиндәки 19/13 нөмрәли эвин бу ил он беш яшы тамам олду. Лакин эвдә яшайлар бу юбилейи чох союг гаршыладылар. Онлар биная диггәтлә бахыб көрдүләр ки, он беш йох, она чурәтлә элли-алтмыш яш да вермәк олар. Бинанын вахтындан тез „гочалмасына“ сәбәб илк нөвбәдә биринчи мәртәбәдә ерләшән, шәһәрин абадлығына, көзәллийинә, биналарын „чаван“ галмасында мараглы олан Азәрбайчан Дөвләт лайиһә идарәсиндир. Нәмин идарәнин әркөйүн миник вә йүк машынлары һәйәтин бәзәйндирсә, бинада яшайларын өкәй машынлары үрәйидир. Нәзырда бөйүк бир гаража чеврилмиш бу һәйәтдә 12—18, 84—44, 85—05, 82—81, 04 47, 85—18, 82—00, 82—60, 85—10, 88—69, 76—46с, 88—71, 53—57 вә башга машынлар ян-яна дүзүлүб, бинада яшайлар вә һәйәтдән кечәнләрә күн верир, ишыг вермир. Бу эзиз-хәләф машынлар сәһәрдән ахшама гәдәр ююлдуғуна көрә һәйәтдән чирк су, мазут көлмәчәләри вә селләри әскик олмур. Бурада һәр шей шоферләр үчүндүр; хусусилә яй кечәләриндә, бир дә көрүрсән кәсмә шикәстә башланды, далынча да өз гайдасы илә „Етим сәкаһ“... Нәһайәт нәрд вә домино дәсткаһы... Бинада истираһәт эдәнләрин, ярадычылыгга мәшғул онларын гейдинә галан кимдир?..

Бина вахтындан тез гочалса да һәйәтдәки ағачлар чох чаван галмышдыр. Чүнки Азәрбайчан Дөвләт лайиһә идарәсинин ени лайиһәси үзрә бу ағачларын алтында машынлар далдаланыр, о тәрәф бу тәрәфинә исә ардычыл олараг кәрәксиз дәмилрәр, йоғун трубалар, тахталар, дашлар, бочкалар төкүлүр, ағачлар да бой атыб, бөйүһә билмир.

Бу аягдан, блоклар да бағчадан кери галмыр, һәлә һәйәтдән вә хусусилә дөрдүнчү блокдан йүксәлән гәрибә гохудан данышмаға дәймәз.

Бинадакы ушаглар исә һечдән-пучдан, машын алтына дүшмәк горхусундан вә орадакы натәмизлик учундан һәйәтә, һавая чыха билмирләр.

Бинада яшайлар гыш күнләриндә отагларда йорғанла, палтарла отурурлар. Онлар әлә билирләр ки, яй кәләндә отаглар гызага, бир даһа титрәмәйәчәкләр. Даһа орасыны билмирләр ки, эвләр идарәси йайын исти күнләриндә онлардан отагларын гыздырылмасы пулуһу истәйәчәк вә бунунла да чанларына тәзәдән титрәтмә салачагдыр. Нә исә Азәрбайчан Дөвләт лайиһә идарәсинин сайәсиндә, Хагани күчәсиндәки 19/13 нөмрәли эвин он беш иллиийни шоферләрдән башга гейд эдән олмады. Көрәсән әлагәдәр тәшкилатлар буну нә шәкилдә гейд эдәчәкләр?

ӘЛИ АББАС ОҒЛУ

Мәсләһәт

Әкәр ишдир, адамдыр хәстәләнсәниз вә һәким чағырмаг үчүн Чапаридзе районунун 16 нөмрәли поликлиникасына мүраҷиәт этмәли олсаныз, мүтләг ашағыдакы тә'лимата әсаһланмалысыныз.

Әввәләчә 3—30—82 нөмрәли телефона зәнк вурун, бу поликлиниканын гейд шә'бәсидир. Сизә назик сәсли бир гыз чаваб верәчәк:

— Нә истәйирсиниз?

— Хәстәйәм, һәким...—дейән кими, гыз сөзүнүзү ағзынызда гоячаг вә дейәчәк ки:

— Ярым саатдан сонра зәнк вурун!

О, сөзүнү дейиб дәстәйи асачаг, сиз исә зәһмәт чәкиб даһа о нөмрәйә зәнк вурмаһын, сизә чаваб верән олмаячагдыр. Чох һирсләнсәниз 3—79—01 нөмрәли телефона, Бакы шәһәри сәһийә шә'бәси мүдирә Сейидова зәнк вурун.

— Белә шейләрә мән бахмырам, мәнмин мүавиним бахыр, 3—28—62-йә зәнк вурун. Нәтичәсини дә мәнә хәбәр верин!—дейәчәк вә „чох сағ ол!“ демәйә мачал вермәдән, дәстәйи асачагдыр.

3—28—62 нөмрәли телефонда, Сүлейманов Йолдаш сизә дейәчәк ки:

— Бу ишләрлә Агаев мәшғул олур, зәһмәт чәк 3—59—49-а зәнк вур вә нәтичәсини мәнә хәбәр вер.

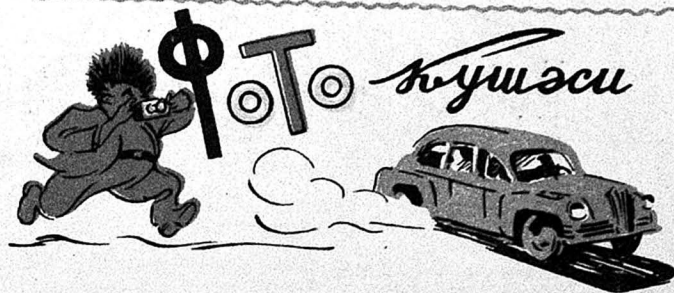
Сиз дә зәһмәт чәкиб 3—59—49-а зәнк вуруб Агаеви тапыб дәрдинизи дейәндә о, бәркдән бир аһ чәкәчәк.

— Билирсән!—дейәчәк,—эвә һәким чағырмаг үчүн 16 нөмрәли поликлиникая зәнк вурмаг кор гуоя даш атмаг кими бир шейдир. Онларла фәләк дә бачармаз.

— Бәс мән нечә бачарым?

— Зәнк вур 7, яхуд 3—95—35 әләвә 1—16-я, бәхтин үздә олса поликлиниканын баш һәкими Султанову тапарсан, о олмасә башгасы чаваб верәчәк, дәрдини башгасына демәзсән, чүнки онсуз да гулаг асан дейил, әшитсә ки, нахошсан, дәстәйи гоячаг еринә, амма Султанова раст кәлсән, дәрдини де, бәлкә о, сәнә йол кәстәрди, сонра да нәтичәсини мәнә хәбәр верәрсән!

Бу чаваб башгаларына нисбәтән сизә хош кәләчәк, вә башла-ячагсыныз Султанову ахтармаға, тапмасынз бәхтиниздән күсүн, әкәр тапсаныз, инсафән сизинлә пис данышмаячаг вә тә'чили ярым көндәрәчәйини вә'д эдәчәк. Вә'д олунан тә'чили ярым... 4—5 саатдан сонра кәләчәк, һәким сизә бахыб, үч күнлүк бүллетен верәчәк вә сонрадан сиз тәрәфә һеч үзүнү дә чевирмәйәчәк ки, бу хәстә өлдү вә я галды.



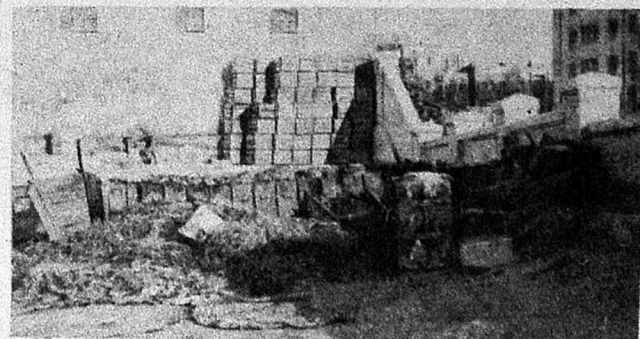
Дөвләт ястыг заводунун мүдирә Н. Чәфәров Йолдаш, Лениннефт нәглият канторунун шә'бә мүдирә Корнеев Йолдаш вә „АФ 03—05“, „АФ 00—80“ нөмрәли дөвләт машынынын мәс'улийәтини дашыян Йолдашлар октябрын 22-дә, күндүз саат 11—45 дәгигәдә, йә'ни иш вахты машынынын һарада олдуғуну йәгин ки, билирләр. Әкәр билмирләрсә, юхарыдакы фотога диггәтлә бахсынлар. О күн машынынын Бақыда, Гызыл Орду күчәсиндәки колхоз базарынын габағында иди. Онлар бурая бир дәстә кешниш, бир кило памидор вә башга хырым-хырда алмаг үчүн кәтирилмишди. Шәкилдә базарлыгдан гайыдан гадынларын „АФ 53—74“ нөмрәли машына лимнәйә һазырлашдыглары көрүнүр. Бунларын ким олдуғуну охучулар билмирләрсә, дөвләт ястыг заводунда яхшы таны-йырлар.

Белә машыныны 6 айлыг сачбуран салонлары, маникүр кабинәләринин вә һамамларын габағында көрмәк олар.

Иш вахты машынынын һарада олдуғуну билмәк истә-йәнләр, кәләчәк нөмрәләримиздә Кирпинин „Фото кушәсини“ көзләсинләр.

Мәркәзи колхоз базарынын тикилмәси үчүн 2 миллион манат пул хәрчләниб, анчаг бурадакы зибилләрин төкүлмәси үчүн хусуси ер айрылмасына гәнаәт эдилиб. Сорушанда да дей-йирләр:

— Зибил нәдир ки, онун үчүн хусуси ер дә тикилсин! Ашағыдакы фотомуз бу „гәнаәтин“ нәтичәсини кәстәрир.





(Тазэ эрэб нагылы)

Инкилис-американ рэгабэти нэтичэ-синдэ Трансординияда һөкмдарлар тез-тез дэиширлэр (гэзетлэрдэн).

..Элэ ки, мин икинчи кечэ етишди, Шәһризад нагылыны давам этдирди:

— Эй мәним һөкмдарым! Белэ рэвайэт эләйрлэр ки, Иордан нәһринин о тайында, Әмман шәһәриндә крал Тәллал тахтдан салыныб, еринэ кичик оғлу һүсейн кечди...

Эмир гэзэблэ сорушду:

— Бу нэ сөздүр, йохса мәни мәсхэрә-йә гоймусан?

Шәһризад чаваб верди ки, „һаша, һаша ки сөзүмдә зэррә гэдэр ялан йохдур. Ахыр вахтларда бу диярда тахта чыханын өмрү бир айдан артыг олмур“.

— Сәбәб?

— Эй адил һөкмдар, Трансординия тахтына саһиб оланлар я хәстәләнир, я да өлүр.

— Сән кәл краллығын бу сиррини мә-нә бәян элэ.

— һөкмдарым, әввәлчә инкилисләр юрд-суз-мәскәнсиз Бәниһашим гәбиләсиндән олан Эмир Абдуллаһы Трансординияда сәлтәнәт башына кечиртди-ләр. О буну эшидән кими хей-ли тәәччүб этди вә деди ки, бу әвдә һөкмән бир гэзавү-гәдәр вар. Лакин шәһрәт-пәрәстлик Эмирин көзләр-ини бағлады, дейнләнләрә гу-лаг асмады, тахта чыхды.

Һөкмдар гыздан соруш-ду:

— Онун һөкмранлығы чохму сүрдү?

— Әчнәби гонаглар тәш-риф кәтирәнә гәдәр. Лакин бу сонракы сөһбәтдир. Гә-рәз, Абдулла тичарәтә баш-лады. Әввәлчә инкилисләрә һәрби казармалар тикмәк үчүн чохлу торпаг, сонра Мәан вә Әкәбә бәндләрини сатды. Инкилисләр орада һәрби дәниз базасы яратды-лар. Ахырда да краллығын пайтахты Әмман шәһәрини инкилисләрә бағышлады.

Күнләрин бир күнү крал Абдулла мүнәччимбашы вә хәзинәдарыны һүзуруна ча-гыртдырыб сорушду:

— Эй мәним садиг бән-дәләрим, дейин көрүм, мәним мәмләкәтимдә нә гәдәр рәй-йәт вар?

Вәзир чаваб верди ки: „Я Эмирәлмә’минин, үч мин ин-килис салдаты вә бир о гә-дәр дә рәййәт...“

Эмир хейли хошһал олуб деди:

— Рәййәтим чохдур, бир аз да сата биләрәм. Глаб паша һүзура чағырылсын! Чапарлар инкилис кенералы Чон Багот Глабын имарәтинә тәрәф рәван олдулар. Бу имарәт Интелличенс-Сервисин көстәри-ши илэ эрәб пашаларынын имарәтләр-ин рәнкинә боядылмыш вә мүсәлман сәлигәси илэ бәзәдилмишди.

Крал үзүнү Чон Глаба тутуб сорушду:

— Эй мәним достум! Инкилисләрә енә дә салдат лазымдырмы?

О, чаваб верди ки: бәли, лазымдыр. Биз эрәб гошунуну икигат артырыг. Си-зин рәййәт илэ мүбаризә апармагдан өт-рү бизә ерли адамлардан гүввә лазымдыр, һөкмдарым!..

Крал деди:

— Инди ки лазымдыр, нә гәдәр кефин-дир, апар!

Һөкмдар Шәһризаддан сорушду:

— Бәс Эмир Абдулла бунун әвәзиндә нә алды?

— Эй мәним Эмирим, бунун әвәзиндә Эмир Абдуллаһын алдығы: инкилисләрә

„Иттифаг мугавиләси“, экспорт, зиндан аваданлығы вә бир дә Британия банклары-на чек китабчасы олду.

Сөз бура чатанда сәһәр ачылды, Эми-рин көзләрини юху тутду, Шәһризад һе-кайәни даяндырды.

Күн кечди, ахшам олду, Шәһризад өз нагылына башлады.

— Эй Эмир, белэ рэвайәт эләйрләр ки, кечән илин язында гарыйыб-гартымыш крал Абдулла инкилисләрә хәянәт элә-мәк, американлара күзәштә кетмәк истәмә-ди. Американлар белэ э’тинасызлыга дө-зә билмәдиләр, ону бу дүнядан о дүняя көндәрдиләр. Трансординия кралы үчүн Лондонда мүстәмләкәләр назирлийиндә хей-рат верилди.

Белэ рэвайәт әдирләр ки, инкилисләр Абдуллаһын еринә шәһзадә Тәллалы отурт-дулар. Американларын торуна дүшмүш крал Тәллал нефт вә уран мәдәнләр-ин ахтармаг үчүн Трансординия торпағыны америка-лара верди. Бу, инкилисләрин хошуна кәл-мәди. Бу ил июл айында Әмманда наибләр шурасы гурдулар. Бүтүн дүняя чар чәк-

диләр ки: „крал Тәллал дә-лидир, о өлкәни идарә эдә билмәз“. Тәллал бармағыны дишләди, анчаг инди баша дүшдү ки, Трансординия тах-тында отуран я хәстәләнәр, я да өләр. Тәллал шәлә-күлө-сини йығыб Парисә көчдү вә Сурийәдә чыхан „Әл-Фейһа“ гэзетинин мүхбир-инә деди ки, „Мәни сәлтәнәт-дән әл чәкмәйә вадар эдән инкилисләр олду!..“.

О бири кечә Шәһризад енә өз нагылыны давам эт-дирди.

— Эй Эмир, мәним үрә-йимә дамыб ки, бу илин ав-густ айында тахта чыхан Тәллалын оғлу вә Абдул-лаһын нәвәси һәлә һәдди-бүлүгә етишмәмиш шәһзадә һүсейнин дә дөвраны чох сүрмәйәчәк.

Гэзәбләнмиш һөкмдар Шәһризаддан сорушду:

— Сән нә һагг илэ белә данышырсан, сүбутун нәдир?

Шәһризад чаваб верди:

— Крал һүсейн тахта отурмамыш онун Исвечрәдә олан (буна яхшы фикир вер, һөкмдар) гардашы шәһзадә Мәһәммәд бу илин сентябр айында Трансординия тахты-на варис э’лан әдилмишдир.

Сәһәр ачылды, Шәһризад нагылы даяндырды...

Рәссам: А. ЭЛЧИН



Г. ОСИПОВ

И. В. АХУНДОВ АЛЫН
Курган Республикасы
Укук Бюросы

Айры-айры шәхсләрнин, идарә вә тәшкيلاتларын Евлах шәһәр эвләр идарәсинә 108 мин манат борчу вар иди. Пулун топланмасы үчүн тә'чили тәдбир көрмәк лазым кәлди. Район ичрайийә комитәсиндә бу барәдә чоҳ фикирләшиб, ахыр чарә тапдылар. Идарә мудири Ваһаб Гасымову ишдән көтүрүб, еринә Салман Кәримову гойдулар. Бир ай кечди... Кәримов ишин өһдәсиндән кәлә билмәди, буну да чыхарыб, Дашдәмирову тә'йин этдиләр. Дашдәмиров ерини раһатламамыш әмр кәлди ки, даһа о, мудир дейилдир. Мудир Ислам Әлиевдир. Әлиев ишләри тәһвил алыб гуртаран күнү, бир нәфәр әли портифелли ичәри кирди вә «мән Әмир Рзаевәм, өзүм дә сәнин еринә тә'йин олунмушам, он едди күн ишләмисән, кифайәтдир» деди. Әлиев дурду, Рзаев отурду. Бу отурмаг ийирми сәккиз күн чәкди. Ағлына нә кәлдисә әризә вериб чыхды, ерини Мәһәррәм Әлиевә верди. Әлиев чәми он күн ишләди, он биринчи күн идарәйә кәләндә көрдү ки, онун столунун даһында башгасы әйләшиб, Соруду:

— Сиз кимсиниз?

Отуран чаваб верди ки:

— Мән Аббас һагвердиевәм, өзүм дә эвләр идарәсинин мудирийәм. Нә сөзүңүз варса, буюрун!

— Хейр, деийиниз идарәнин мудири мәнәм!

— О дүнән иди. Сәһәр тездән сизни чыхарыб мәнни тә'йин әләйибләр.

— Бәс нийә белә тәз?

— Ону РИК сәдри Фәрәхов йолдаш биләр.

Хүләсә, мудирләрин тез-тез дәйишмәсиндән асылы олмаяраг, 108 мин манат борчу өз ериндә мөһкәм галыр. Топланыб әксилмәк әвәзинә бир аз да артыр.

Г. САРОВЛУ

„КИРПИ“ КӨМӨК ӘЛӘДИ

Журналымызын 6-чы нөмрәсиндә «Әлли яшында чаваб» сәрләвһәли фел'етон дәрч әдилмиши.

Бакы вилайәт прокурорлуғунун шә'бә рәиси һүсейнов йолдаш редакциямыза көндәрдийи чавабда көстәрир ки, фел'етонда көстәрилән фактлар тамамилә доғрудур. Вәзифәсиндән истифада эдән, колхоз әмлакыны дарыдан, мәшәт позгунлуғуна тутулан Күрдәмир району Ахтачы кәндиндә Берия адына колхозун сәдри Абыш Абдуллаев вәзифәсиндән көтүрүлүш, вә һәбс әдилмишидир.

Азәрбайжан ССР кәнд тәсәрруфат назиринин муавини Ибраһимов йолдаш редакциямыза билдирир ки; «Кирпи» журналынын 6-чы нөмрәсиндә дәрч әдилән «Бурахылыш кечәси» сәрләвһәли мәктубда көстәрилән фактлар йохлама заманы тамамилә доғру чыхышдыр. Техникумда тә'лим-тәрбия ишләринин поздугуна вә тәләбәләрин бир айлыг тәгадүдү һесабына «Бурахылыш кечәси» ады алтында достлары үчүн кеф мәчлиси дүзәлтдийинә көрә, Шуша зоотехникумунун директору Б. һачыев вәзифәсиндән кәнар әдилмишидир.

Редактор—Әвәз Садыг. Редакция һей'әти: Сүлейман Рүстәм, Сабит Рәһман, Сүлейман Мәликов, Казым Казымзадә, Гулам Мәммәдли, Рза Шәһвәлд.

«Коммунист» гәзетинин нәшри. Редакциянын адреси: Бакы, Коммунист күчәси, 11, 13, 4-чү гапы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3 -17-27. Абунә гиймәти айлыгы 3 манат.

ФГ 19366 Сифариш № 741. Тиражы 20 000. Кәгыз форматы 70x105¹/₈. Чапа имзаланмыш 4/Х1-52.

Азәрбайжан ССР НС янында Полиграфия сәнаеси, нәшрийәт вә китаб тиңарәти ишләри идарәси. 26 комиссар адына мәтсәә. Бакы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

Кирпи гардаш!

ӘЗИЗИМ КИРПИ!

ҺӨРМӘТЛИ КИРПИ!

Ишдир, гәзадыр, йолун Ағстафая дүшсә, бизим памбыг заводуна кәлмәли олсан, эһтиятыны әлдән вермә. Һәйәтдәки һовуза дүшүб боғулмамаг үчүн суданхилас чәмий-йәтиндән лазыми вәсаит ал, машыналарын тәкәринә илишиб чырылмамаг үчүн, әтәкләрини йығышдыр, гывраг кәл.

Заводун мудири һачы Аға Мәммәдова үмид олма. Әлә билмә ки, о, гонагпәрәстлик эдәр, сәним гейдинә галар. Мәммәдов гейдә галан олсайды, үч илдән бәри фәһләләрин дедийинә гулаг асарды. Һовузун үстүнә үч-дөрд дәнә тахта салдырыб, дүзәлдәрди. Биз һәлә машыналарын әтрафынын ачыг олмасы һаггында данышыб сәнә башағырысы вермәк истәмирик.

М. Мусәев

Доғрудам да «Ики арвадлы әв сүпүрүл-мәмиш галармыш». Маштағы илә Билкә арасындакы йол инди нечә илдир ки, сүпүрүл-мәмиш галыр. Сәккиз ил бундан габаг бу йолу асфалтлашдырмаға башламышдылар. Иш лап гуртармышды, икнчә километр галанда нәдәнсә, иши даяндырдылар, ярымчыг гойдулар. Инди Бакы Совети салыр район Советинин үстүнә, о да өтүрүр кәнд Советинин өһдәсинә, кәнд Совети дейир ки, бу, колхозун ишидир, бизә дәхли йохдур. Йолдан кедан машыналар вә адамлар да галыблар тозун-торпағын ичиндә.

Ә. Лүтфәлиев

КИРПИ ГАРДАШ!

Хызы районунда, халлы марал сахламаг үчүн хуәуси горуг тикилдийи һамыя мә'лумдур. Бу ишдә 23 нәфәр фәһләнин ишләдийи дә кизли дейил. Анчаг ишин әмәк һаггы бәлкүсү олуб сиррләр дағарчығы. Баша дүшмәк олмур ки, нә үчүн Ворошилов району, 1-чи халг мәһкәмәси һакими В. Т. Пронин йолдаш 23 адама чатачаг әмәк һаггынын үчдә икисини дөрд адама, бирини исә 18 адама вермәк һаггында тәләсик гәрар чыхарыр. О, ичра вәрәгәсини дә имзалайыб, пулу алдырмаг истәйир. Доғрудур, эксперт тәрәфиндән апа-

рылан йохламада Пронинин ишә дүзкүн янашмадығы көстәрилмишидир. Анчаг о, һеч олмаса тәмииз шикайәти вермәк үчүн мүәй-йән әдилмиш гануни вахтык баша кәлмәсини дә көзләйә билмир. Һәкүм еринә етирмәк үчүн 628 нөмрәли ичра вәрәгәсини языб, банка көндәрир, овчулуг тәсәрруфаты идарәсинин чары һесабындан 18.630 манат 39 гәпик алыб 4 нәфәрә вермәкдә чанфишанлыг көстәрир.

Бах, анлашылмаян тәкчә бу чанфишанлыг мәсәләсидир.

Н. Чәфаров

КИРПИ ГАРДАШ!

ЙОЛДАШ КИРПИ!

Үч илдән артыгдыр ки, Киров району радио шә'бәсинин мудири Рзаеви итирмишидик.

Сизин растыныза кәлсә, ондан суал эдәсиниз: нә үчүн бизи, Бинәгәди труба-тә'мир заводунун гуллуғчу вә фәһләләрини бош вәд-ләрлә алдадыб завода радио хәтти чәкдирмир?

Йәгин ки, о бәһанә кәтирәчәк, хәрчдән сөһбәт салачаг, «Пул вермәйибләр, чәкмәмишик!» дейәчәкдир.

Сиз она инанмайын, бир парча кағызын үстүнә «845» рәгәмини языб көстәрин. Ариф-дир, баша дүшәр, сизә чаваб гайтармаз.

Заводун партия тәшкيلاتчысы
Садыгов

Шәһәр районунун 2 нөмрәли тә'мир-ин-шаат кантору бизим бинаны әсаслы суратдә тә'мир әтмишидир. Чоҳ сағ олсун! Бина сәлигәйә салынды. Һәтта газ кәмәри дә чәкилди. Амма аталар демишкән «союб-союб, гуйругуна чатанда бычағы сьндырдылар». Йүз мин манатлыг хәрч-хырачатдан сонра, бирчә метр, тәк бирчә метр бору чатмадығындан биная газ бурахылмыр. Бу барәдә ики-үч айдыр ки, шикайәт эдирик, гулаг асан олмур. Тә'мир-иншаат канторунун рәһ-бәрләри дейирләр ки:

— Нарәһат олмайын, бир метр бору тапан кими кәлиб газ кәмәрини дүзәлдәчәйик!

Биз, бир метрлик бору үчүн йох, үч айлыг сүрүндүрмә үчүн нараһат олмуру!

Гәнбәров, Кевит, Ефименко,
Якушев, Чукмасов вә баш-галары.

Сурен Осипян күчәси, 10.

„Инди буржуазия миллатин һугуг ва истиглалий-
йатини доллара сатыр. Милли истиглалийят ва мил-
ли ханимийят байрагы бир канара атылмышдыр“.
(И. В. СТАЛИН)

05
K 71



Рессам: П. ШАНДИН

—Вердийиниз мала бахмайын, алдыгыңыз пула бахын.